

תראה שפך הוא, שהרי בהתחלה נתן לו רשות, ואמר קום לך אתם. עכשו שהיה הולך, למה ויחר אף אלהים? אלא משום שהולך הוא, הוא ברשותו, להוציא מאותו שאמר לו ואף את הדבר.

אמר לו הקדוש ברוך הוא, רשע, אתה מתקן ומזרז וזינך לנפקא מן רשותי, חייך ואתך ואתנך ברשותי תהוון. מיד ויתיצב מלאך ה'. מה זה ויתיצב? אמר רבי אבא, יצא ועמד באמנות אחרת מאמנותו, שמלאך זה היה של רחמים. והינו מה שאמר רבי שמעון, רשעים מהפכים רחמים לדיון. לשטן לו, שהרי לא היתה אמנותו.

אמר רבי אלעזר, לא שנה המלאך ולא יצא מאמנותו, אלא משום שמלאך זה היה מצד רחמים ועמד ממולו, סתר את חכמתו וקלקל רצונו. זהו שפתיב לשטן לו. לו היה לשטן, ונמצא שטן, אבל לאחר לא היה שטן.

למדנו, אמר רבי שמעון, כמה חכם היה בלעם בכשפיו על כל בני העולם, שהרי בשעה שהשיגח למצא יצא לעצת מרשות הקדוש ברוך הוא מאותו דבר, שפתיב ואף את הדבר, הסתכל בכשפיו ולא מצא, פרט לאותה אתון, מה פתיב? ויחבש את אתנו. הטעין אותה בכל הכשפים ובכל הקסמים שידע, והכניס בה והכלילה מכלם כדי לקלל את ישראל. מיד - ויחר אף אלהים כי הולך הוא. דוקא הוא, כמו שנתבאר. מה עשה הקדוש ברוך הוא? הקדים מלאך של רחמים לעמד ממולו, ויסתר כשפיו וקסמיו.

דאמר ליה ואף את הדבר וגו'. תא חזי דהכי הוא, דהא בקדמיתא ירב ליה רשותא, ואמר קום לך אתם, השתא דהוה אזיל, אמאי ויחר אף אלהים. אלא בגין דהולך הוא, הוא ברשותיה דיליה, לנפקא מההוא דאמר ליה ואף את הדבר.

אמר ליה קדשא בריך הוא, (דף ר"ז ע"ב) רשע, את מתקן ומזרז וזינך לנפקא מן רשותי, חייך ואתך ואתנך ברשותי תהוון. מיד ויתיצב מלאך יי. מאי ויתיצב. אמר רבי אבא, נפק וקאים באומנותא אחרא, מאומנותא דיליה, דהאי מלאכא דרחמי הוה. והינו דאמר רבי שמעון, חייביא מהפכי רחמי לדינא. לשטן לו, דהא לא אומנותא דיליה הוה.

אמר רבי אלעזר, לא שני מלאכא, ולא נפק מאומנותא דיליה, אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי, וקאים לקבליה, סתיר חכמתא דיליה, וקלקל רעותיה. הדא הוא דכתיב לשטן לו. לו הוה שטן, ואשתכח שטן, אבל לאחרא לא הוה שטן.

תאנא, אמר רבי שמעון, כמה חפים הוה בלעם בחרשוי, על כל בני עלמא, דהא בשעתא דאשגח, לאשפחא עיטא לנפקא מרשותיה דקודשא בריך הוא, מההיא מלה דכתיב, ואף את הדבר וגו'. אסתפל בחרשוי, ולא אשכח בר ההיא אתון, מה כתיב, ויחבוש את אתונו, אטעין לה בכל חרשין, ובכל קסמין דהוה ידע, ואעיל בה, ואכליל לה מפלהו, בגין למילט להו לישראל. מיד ויחר אף אלהים כי הולך הוא. הוא דייקא כמה דאתמר. מה עבד קדשא בריך הוא, אקדים למלאכא דרחמי. לקיימא לקבליה, ויסתיר חרשוי וקסמיו.